

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02- 041/25-20042/2

Podgorica, 24.06.2025.godine

Za: MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA, Rimski trg 46, Podgorica
gospodinu, Niku Gjelošaju, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog akcionog plana 2025-2026, *Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori, 2023-2027. godina*

Veza: Vaš akt br: 11-350/25-2885/1 od 16.06.2025. godine

Poštovani gospodine Gjelošaj,

Povodom *Predloga akcionog plana 2025-2026, Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori, 2023-2027. godina*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga akcionog plana i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u Izveštaj o analizi uticaja propisa navedeno je da realizacija planiranih aktivnosti iz Akcionog plana za 2025. godinu ne zahtijeva obezbjeđenje budžetskih sredstava, dok će za 2026. godinu biti potrebno izdvojiti 30.000,00€ za institucije koje se finansiraju iz budžeta i to kod: Agencije za zaštitu životne 25.000,00€ i Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera 5.000,00€.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na *Predlog akcionog plana za 2025. godinu, Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori, 2023-2027*, dok je iznos sredstava potreban za sprovođenje aktivnosti iz Akcionog plana u narednom periodu neophodno uskladiti sa sredstvima koja se kod navedenih nosilaca aktivnosti planiraju godišnjim zakonom o budžetu i Srednjoročnim budžetskim okvirom.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

1. PREDLOG AKCIONOG PLANA 2025-2026

Napomena: Operativni cilj 1.1 iz Strategije, sa prelaznom vrijednošću planiranom za 2025. i ciljnom vrijednošću za 2027. godinu, uspješno je realizovan u prethodnom periodu 2023–2024. godine, kroz sve predviđene aktivnosti i mjere. Shodno tome, u periodu 2025–2026. ne planira se iniciranje novih aktivnosti unutar ovog operativnog cilja, te isti neće biti predmet daljnje realizacije u okviru ovog Akcionog plana. Ipak, imajući u vidu potencijalne buduće potrebe i moguće tehničke ili regulatorne promjene koje mogu nastupiti do 2027. godine, ostavlja se mogućnost definisanja dodatnih aktivnosti ili revizije ovog operativnog cilja u narednom planskom periodu nakon 2026. godine. Na ovaj način obezbjeđuje se jasno razgraničenje odgovornosti i planiranih aktivnosti, uz zadržavanje fleksibilnosti za pravovremenu reakciju i prilagođavanje budućim zahtjevima i okolnostima.

STRATEŠKI CILJ 1: Otklanjanje barijera za efikasnu izgradnju 5G mrežne infrastrukture i postavljanje 5G mrežne opreme

Operativni cilj 2 Pojednostaviti zakonske i administrativne procedure za odobravanje izgradnje EK infrastrukture i postavljanje EK opreme i obezbijediti efikasnu i ujednačenu primjenu istih

Indikator učinka		Početna vrijednost	Prelazna vrijednost do 2025.		Ciljana vrijednost do 2027.	
Kreiran je normativni i administrativni okvir, koji omogućava efikasnu i ujednačenu izgradnju EK infrastrukture i postavljanje EK opreme u svim opštinama u Crnoj Gori (kako je specificirano u tačkama I), II) i III)) ¹		Ne (Predstavnici operatora se na radnim sastancima žale da prilikom apliciranja, sve opštine ne poštuju procedure izdavanja dozvola na isti način)	Da		Da	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.2.	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.2.1. Implementacija EECC direktive i pripadajućih preporuka koje se tiču izgradnje EK infrastrukture u domaće zakonodavstvo	EECC direktiva i preporuke koje se tiču EK infrastrukture su transponovane u Zakon o izgradnji objekata i u Zakon o prostornom planiranju	MPPUDI u saradnji sa MER i EKIP	Q3 2025	Q3 2026	Nisu potrebna sredstva jer će se koristiti interni kapaciteti	

¹ Definirano u okviru operativnog cilja 1.2

1.2.2. Definirati posebne uslove i način korišćenja za postavljanje EK infrastrukture na zemljište ili u/na objektima u vlasništvu države ili lokalne samouprave	Utvrđen predlog Propisa kojim se određuju uslovi i načini korišćenja dobara u državnoj imovini za potrebe postavljanja EK infrastrukture, voditi računa o ravnomjernoj zastupljenosti oba pola članova radne grupe.	MPPUDI u saradnji sa MER i MJU	Q3 2025	Q3 2026	Nisu potrebna sredstva jer će se koristiti interni kapaciteti	
1.2.3. Sagledati izmjene i/ili dopune Pravilnika o granicama izlaganja EM poljima i Pravilnika o načinu prvih i periodičnih mjerenja nivoa EM polja	Izrađeni predlozi izmjena i/ili dopuna Pravilnika o granicama izlaganja EM poljima (posebno prilog koji se odnosi na Uslove u slučaju istovremenog djelovanja EM polja više stacionarnih izvora različitih frekvencija) i Pravilnika o načinu prvih i periodičnih mjerenja nivoa EM polja	MEORRS u saradnji sa MER, EKIP, i Mobilnim operatorima	Q3 2025	Q4 2026	5.000 EUR	Budžet CG
1.2.4. Obezbijediti optimalne administrativne kapacitete u MEORRS i AZŽS, svako iz svoje nadležnosti, za potrebe sprovođenja Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja i pripadajućih podzakonskih akata vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti ²	Nedostajući administrativni kapaciteti – upražnjena radna mjesta su popunjena—angažovan najmanje 1 novi službenik, voditi računa o ravnomjernoj zastupljenosti oba pola	MEORRS i AZŽS	Q3 2025	Q4 2026	Nisu potrebna sredstva	

² Zakon o rodnoj ravnopravnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 046/07 od 31.07.2007, "Službeni list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 035/15 od 07.07.2015. godine

Operativni cilj 3: Uvesti protokol IPv6 u mrežu državnih organa u Crnoj Gori

Indikator učinka		Početna vrijednost	Prelazna vrijednost do 2025		Ciljana vrijednost do 2027.	
Procenat državnih organa u čijim mrežama je implementiran protokol IPv6		0% (Imajući u vidu da se još uvijek nije otpočelo sa implementacijom IPv6, početna vrijednost je 0%)	20% (određeni broj institucija će pokazati otpor na uvođenje IPv6 protokola zbog sigurnosnih razloga s obzirom da nije testiran u mjeri u kojoj jeste IPv4)		85%	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja I.3.	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
I.3.1. Formirati nacionalno tijelo/tim za uvođenje IPv6 protokola u mrežu državnih organa u Crnoj Gori vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti ³	Nacionalno tijelo/tim za uvođenje IPv6 protokola u Crnoj Gori je formirano, vodeći računa o ravnomjernoj zastupljenosti oba pola	MJU i MER, u saradnji sa Ekip	Q3 2025	Q4 2025	Nisu potrebna sredstva, koristiće se interni kapaciteti	
I.3.2. Napraviti akcioni plan migracije na protokol IPv6 državnih institucija, koordinisati aktivnosti, i pratiti proces migracije	Akcioni plan migracije na protokol IPv6 državnih institucija je usaglašen	MJU u saradnji sa MER, i Ekip	Q1 2026	Q2 2026	Nisu potrebna sredstva, koristiće se interni kapaciteti	

STRATEŠKI CILJ II: Podsticanje razvoja 5G mreža

Operativni cilj I: Efikasna i efektivna koordinacija razvoja 5G mreža

³ Zakon o rodnoj ravnopravnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 046/07 od 31.07.2007, "Službeni list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 035/15 od 07.07.2015. godine)

Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazna vrijednost do 2025	Ciljana vrijednost
------------------	--------------------	-----------------------------	--------------------

3.2.1. Analizirati zahtjeve i potrebe za uvođenje portala na kojem se objavljuju rezultati mjerenja EM zračenja	Analiza potreba za unapređenjem-izmjenom portala je izrađena	AZŽS	Q3 2025	Q1 2026	20.000 EUR	Budžet CG
3.2.2. U skladu sa analizom iz tačke 3.2.1. pripremiti specifikaciju za pokretanje postupka nabavke	Zahtjev za dostavljanje ponuda za nabavku usluga izrade geoportala (sa rezultatima i podacima o EM zračenju) je objavljen	AZŽS u saradnji sa MPPUDI, i MER	Q4 2025	Q3 2026	5.000 EUR	Budžet CG

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

NAZIV PROPISA

AKCIONI PLAN 2025-2026. ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE ZA RAZVOJ 5G MOBILNIH KOMUNIKACIONIH MREŽA U CRNOJ GORI 2023 - 2027

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Ministarstvo ekonomskog razvoja je, kao nadležna institucija za koordinaciju procesa izrade i implementacije Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori 2023 - 2027, u saradnji sa širokim krugom ključnih aktera, pripremilo predlog Akcionog plana 2025-2026. godine za implementaciju Industrijske politike 2024-2028. godine (Akциони plan 2025-2026).

Akциони plan 2025–2026. godine za implementaciju Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori 2023 - 2027 ima za cilj da sistematski ukloni administrativne, regulatorne i infrastrukturne barijere koje usporavaju izgradnju i efikasno korišćenje 5G infrastrukture, kao i da obezbijedi koordinisanu implementaciju 5G tehnologije na nacionalnom i lokalnom nivou.

U isto vrijeme, ovaj plan se temelji na detaljnoj analizi rezultata prethodnog Akcionog plana za period 2023–2024, čije je veliki broj aktivnosti ostalo u potpunosti ili djelimično nerealizovan. Shodno tome, većina predloženih aktivnosti u ovom dokumentu proizilazi upravo iz obaveza koje su bile planirane prethodnim ciklusom, ali koje iz različitih razloga nijesu realizovane u planiranom roku. Time se ne samo osigurava kontinuitet sprovođenja Strategije razvoja 5G mreža u Crnoj Gori, već se omogućava i ispravljanje ranijih kašnjenja, unapređenje međuinstitucionalne koordinacije i podizanje ukupnog kapaciteta sistema za realizaciju strateških prioriteta u oblasti digitalne infrastrukture.

Predloženi Akcioni plan predstavlja nastavak i logičnu nadogradnju prethodnog Akcionog plana za period 2023–2024, pri čemu su njegove aktivnosti pretežno usmjerene na realizaciju zadataka koji su u prethodnom ciklusu ostali nerealizovani ili djelimično realizovani. Na ovaj način osigurava se kontinuitet sprovođenja Strategije razvoja 5G mreža i ispunjavanje planiranih ciljeva.

Sa metodološkog aspekta, Akcioni plan 2025-2026. je pripremljen u skladu sa Uredbom o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata i Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata i shodno utvrđenoj proceduri od strane Generalnog sekretarijata Vlade je dobijeno pozitivno mišljenje na nacrt Akcionog plana 2025-2026.

Akциони plan 2025-2026. je definisan u skladu sa strateškim i operativnim ciljevima Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori 2023 - 2027. godina. U okviru 3 strateška cilja definisano je 8 operativnih ciljeva sa relevantnim indikatorima učinka, koji se realizuju kroz 16 aktivnosti, indikatorima rezultata, nadležnim institucijama, datumom početka kao i planiranim datumom završetka aktivnosti, izvorima finansiranja i sredstvima planiranim za sprovođenje aktivnosti u periodu 2025-2026. godine:

1. STRATEŠKI CILJ 1: Otklanjanje barijera za efikasnu izgradnju 5G mrežne infrastrukture i postavljanje 5G mrežne opreme;
2. STRATEŠKI CILJ 2: Podsticanje razvoja 5G mreža;
3. STRATEŠKI CILJ 3: Informisanje i edukovanje javnosti i svih zainteresovanih strana o sigurnosti korišćenja 5G mreža i uticaju istih na zdravlje ljudi i životnu sredinu;

Problemi koji se rešavaju ovim aktom se odnose na prepoznate slabosti i izazove koji trenutno usporavaju ili onemogućavaju efikasnu implementaciju i širenje 5G tehnologije u Crnoj Gori. Prije svega, suočavamo se s nedostatkom infrastrukturnih i regulatornih preduslova koji bi omogućili pravovremenu i efikasnu implementaciju 5G mreža, naročito u manje razvijenim i ruralnim područjima. Pored toga, prisutna je neujednačenost u razvoju mobilnih komunikacionih mreža, što dodatno produbljuje digitalni jaz između različitih regiona u zemlji. Građani i privreda još uvijek nemaju širok pristup modernim digitalnim uslugama koje bi bile omogućene putem 5G tehnologije, dok istovremeno spektralne resurse namijenjene za 5G nisu u dovoljnoj mjeri iskorišćene, što dodatno ograničava razvoj..

- **Koji su uzroci problema?**

Uzroci ovih problema leže, prije svega, u neadekvatnoj regulativi i zakonodavnom okviru koji ne prati savremene tehnološke trendove. Nedovoljna ulaganja u mrežnu infrastrukturu, naročito van urbanih sredina, usporavaju tehnološki napredak. Takođe, slab nivo koordinacije i saradnje među državnim institucijama, telekomunikacionim operatorima i drugim zainteresovanim stranama dodatno komplikuje proces planiranja i implementacije. Ne treba zanemariti ni činjenicu da je opšta svijest o potencijalu i značaju 5G tehnologije i dalje na niskom nivou, kako među građanima, tako i unutar državne uprave. Uz sve to, administrativni procesi, poput izdavanja dozvola za bazne stanice, često su spori i opterećeni birokratskim procedurama.

- **Koje su posljedice problema?**

Posljedice ovakvog stanja su višestruke, prije svega, Crna Gora rizikuje da zaostane u procesu digitalne transformacije, ne samo u odnosu na zemlje Evropske unije, već i u poređenju sa zemljama regiona koje su već preduzele konkretne korake u razvoju 5G mreža. Time se umanjuje konkurentnost crnogorske ekonomije, smanjuju se šanse za privlačenje stranih investicija, a domaća privreda ostaje uskraćena za ključne alate potrebne za inovacije i digitalnu tranziciju. Javne usluge, koje bi mogle biti znatno unaprijeđene kroz 5G tehnologiju – poput e-zdravstva, pametnog saobraćaja i digitalne administracije – ostaju nerazvijene i neefikasne. Posljedice se osjećaju i na mikro nivou: građani, posebno u ruralnim krajevima, ostaju bez pristupa modernim digitalnim servisima, dok IT sektor i startap zajednica ne mogu iskoristiti puni potencijal tržišta.

- **Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?**

Među direktno oštećenim subjektima nalaze se građani, privreda, telekomunikacioni operateri i javne institucije. Građani su uskraćeni za savremene usluge koje bi im olakšale svakodnevni život i rad, posebno oni u zabačenim područjima. Privreda, posebno IT i tehnološki sektor, suočava se sa infrastrukturnim ograničenjima koja im onemogućavaju razvoj proizvoda i usluga baziranih na 5G tehnologiji. Telekom operatori su ograničeni u planiranju svojih investicija zbog nejasnog regulatornog okvira, dok javne institucije ne mogu modernizovati svoje servise bez oslonca na stabilnu i brzu mobilnu mrežu.

- **Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?**

Ukoliko se ništa ne promijeni, odnosno ako ne dođe do implementacije ovog akcionog plana, problem bi vremenom imao tendenciju da postane sve složeniji. Status quo bi značio stagnaciju ili

pad konkurentnosti, dublje regionalne razlike u pristupu digitalnim uslugama i gubitak mogućnosti za razvoj novih privrednih grana baziranih na naprednim tehnologijama. Crna Gora bi se našla u riziku da postane digitalna periferija, bez mogućnosti da isprati tehnološke trendove u Evropi i svijetu. Odsustvo strateškog odgovora na izazove razvoja 5G mreže onemogućilo bi dalji napredak i razvoj, u korak sa evropskim trendovima i potrebama savremenog tržišta.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**

Realizacijom definisanih programa i projekata u okviru Akcionog plana 2025-2026. teži se ostvarivanju definisanih ciljeva Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori 2023 - 2027. godina.

Shodno navednom, formulisani su strateški i operativni ciljevi, za čije ostvarenje je predložen set aktivnosti:

- Pojednostaviti zakonske i administrativne procedure za odobravanje izgradnje EK infrastrukture i postavljanje EK opreme i obezbijediti efikasnu i ujednačenu primjenu istih - Implementacija EECC direktive i pripadajućih preporuka koje se tiču izgradnje EK infrastrukture u domaće zakonodavstvo, Definirati posebne uslove i način korišćenja za postavljanje EK infrastrukture na zemljište ili u/na objektima u vlasništvu države ili lokalne samouprave, Sagledati izmjene i/ili dopune Pravilnika o granicama izlaganja EM poljima i Pravilnika o načinu prvih i periodičnih mjerenja nivoa EM polja, Obezbijediti optimalne administrativne kapacitete u MEORRS, AZŽS, za potrebe sprovođenja Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja i pripadajućih podzakonskih akata vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti;
- Uvesti protokol IPv6 u mrežu državnih organa u Crnoj Gori: Formirati nacionalno tijelo/tim za uvođenje IPv6 protokola u mrežu državnih organa u Crnoj Gori vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti, Napraviti akcioni plan migracije na protokol IPv6 državnih institucija, koordinirati aktivnosti, i pratiti proces migracije;
- Efikasna i efektivna koordinacija razvoja 5G mreža: Kontinuirano pratiti razvoj 5G mreža u Crnoj Gori.
- Podsticanje državnih institucija/lokalnih samouprava za uvođenje i korišćenje novih i inovativnih koncepata i aplikacija: Identifikovanje lokalnih samouprava (opština) u kojima bi se realizovali 5G pilot projekti u elektroenergetskom sektoru, poljoprivredi, saobraćaju, unaprijeđenju turističke ponude, monitoringu parametara životne sredine, upravljanju otpadom, konceptu pametnih gradova, upravljanju saobraćajem i slično, Priprema i objava poziva/ konkursa za realizaciju 5G pilot projekta, Organizovati konsultacije sa MEP-om kako bi se identifikovao najbolji mehanizam podrške u skladu sa potrebama daljeg razvoja 5G mreža u Crnoj Gori.
- Realizacija prezentacija i/ili edukativno-informativnih kampanja na nacionalnom nivou u vezi sa uticajem EM zračenja i sajber bezbjednosti 5G mreža: Definirati grupe državnih službenika (vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti) koji će prolaziti stručnu obuku iz oblasti uticaja EM zračenja 5G mreža kao i raspored istih, Definirati grupe državnih službenika (vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti¹⁶) koji će prolaziti stručnu obuku iz oblasti sajber bezbjednosti 5G mreža kao i raspored istih, Usaglasiti kalendar prezentacija i/ili edukativno-informativnih kampanja na nacionalnom-lokalnom nivou u vezi sa uticajem EM zračenja 5G mreža, Usaglasiti kalendar prezentacija i/ili edukativno-informativnih kampanja na nacionalnom-lokalnom nivou u vezi sa sajber bezbjednošću 5G mreža, Praćenje realizacije događaja (prezentacija i/ili edukativno-informativnih kampanja) po usaglašenom kalendaru.

- Povećanje javne dostupnosti rezultata mjerenja EM zračenja 5G mreža - Analizirati zahtjeve i potrebe za uvođenje portala na kojem se objavljuju rezultati mjerenja EM zračenja, Pripremiti specifikaciju za pokretanje postupka nabavke na bazi prethodno pomenute analize.
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo**

Ovi ciljevi su u potpunosti usklađeni sa postojećim strateškim dokumentima Vlade Crne Gore, uključujući Strategiju digitalne transformacije Crne Gore do 2026. godine, koja prepoznaje 5G kao ključnu komponentu digitalne infrastrukture. Takođe, predloženi ciljevi korespondiraju sa Strategijom pametne specijalizacije (S3), koja identifikuje informaciono-komunikacione tehnologije (IKT) kao horizontalnu osnovu za inovacije u drugim sektorima. Akcioni plan je kompatibilan i sa prioritetima definisanim u okviru Programa ekonomskih reformi (ERP) i sa širim okvirom digitalne agende Evropske unije, čime se doprinosi usklađivanju Crne Gore sa evropskim standardima i praksama u oblasti digitalne transformacije i mobilnih mreža nove generacije.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema?**

U cilju ispunjavanja strateških ciljeva i rješavanja identifikovanih problema u vezi sa implementacijom i razvojem 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori, razmatrane su tri osnovne opcije:

- (1) zadržavanje postojećeg stanja (status quo),
- (2) primjena neregulatornih mjera,
- (3) usvajanje i sprovođenje Akcionog plana 2025–2026 kao regulatorne intervencije u okviru postojeće Strategije za razvoj 5G mreža.

Prva opcija – zadržavanje statusa quo, podrazumijeva da se ne preduzmu nikakve nove mjere ili promjene u zakonodavnom, institucionalnom ili infrastrukturnom smislu. Ova opcija bi značila nastavak postojećih praksi, u kojima su razvoj i implementacija 5G mreža prepušteni inicijativi pojedinačnih aktera, bez centralno koordinisanog plana, vremenskog okvira, prioriteta i definisanih resursa. Iako ne bi iziskivala dodatne troškove za budžet, ova opcija bi imala dugoročno negativne posljedice – Crna Gora bi zaostajala u odnosu na zemlje regiona i EU, produbila bi se digitalna podjela, a potencijal za ekonomski i društveni razvoj putem 5G tehnologije ostao bi neiskorišćen.

Druga opcija – neregulatorni pristup, uključivala bi stimulisanje razvoja 5G infrastrukture putem dobrovoljnih inicijativa, podsticaja i promotivnih aktivnosti, bez formalnog obavezivanja kroz akte Vlade. Na primjer, kroz jaču promociju koristi 5G tehnologije, pružanje tehničke podrške lokalnim samoupravama i podsticanje operatora da investiraju u sopstvenoj režiji. Iako ova opcija ima određene prednosti u pogledu fleksibilnosti i brže primjene pojedinih mjera, ona ne obezbjeđuje sistemsku i održivu promjenu. Bez formalizovanog akcionog plana, takav pristup bi bio nedovoljno obavezujući, fragmentisan i u velikoj mjeri zavisio od dobre volje i kapaciteta pojedinačnih aktera.

Treća opcija – usvajanje Akcionog plana za period 2025–2026 u okviru postojeće Strategije za razvoj 5G mreža predstavlja preferiranu opciju. Ova opcija omogućava jasno definisane ciljeve, konkretne aktivnosti, nosioce zadataka, vremenski okvir, mjerljive indikatore uspjeha i procjenu potrebnih finansijskih sredstava. Osim toga, osigurava koordinaciju između relevantnih

ministarstava, regulatornih tijela, lokalnih samouprava i telekomunikacionih operatora. Ova opcija se temelji na strateškim prioritetima Vlade Crne Gore i omogućava usklađenost sa evropskim standardima, dok istovremeno obezbjeđuje racionalno upravljanje resursima i praćenje napretka kroz transparentan i odgovoran mehanizam.

Obrazložiti preferiranu opciju?

Nakon sagledavanja mogućih opcija, preferirana opcija uključuje donošenje i sprovođenje Akcionog plana kao regulatornog instrumenta koji omogućava sistemsko, inkluzivno i održivo rješavanje problema u vezi sa razvojem 5G mreža u Crnoj Gori.

Ostvarivanje preferirane opcije po strateškim ciljevima i dostizanje odgovarajućih indikatora je moguće kroz međuresorsku saradnju nadležnih ministarstava i institucija i aktera, javnog i privatnog sektora, međunarodnih institucija i donatora usmjerenu na kreiranje i implementaciju svih definisanih projekata i aktivnosti.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**

Usvajanjem i sprovođenjem Akcionog plana predviđa se širok spektar uticaja na različite subjekte u društvu, uključujući građane, privredu, javnu upravu, telekom operatere, kao i lokalne samouprave. Rješenja predložena u okviru propisa proizvode i direktne i indirektne, kao i pozitivne i potencijalno negativne uticaje.

Kada je riječ o troškovima za građane i privredu ne očekuje se direktno finansijsko opterećenje za krajnje korisnike. Građani neće imati dodatne obaveze osim potencijalne potrebe da vremenom zamijene starije uređaje koji ne podržavaju 5G, što je uobičajena tranzicija u ciklusima tehnološkog razvoja. Mala i srednja preduzeća neće biti obavezana na nova ulaganja, već će, naprotiv, imati koristi kroz pristup boljim digitalnim uslugama, što može smanjiti njihove operativne troškove i omogućiti efikasnije poslovanje.

Pozitivne posljedice donošenja propisa ogledaju se u povećanju konkurentnosti ekonomije, otvaranja novih radnih mjesta, unapređenja javnih usluga i tehnološke modernizacije društva.

- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**

Za implementaciju Akcionog plana 2025-2026. predložen je finansijski okvir na nivou od 30.000 €, koji se odnosi na realizaciju aktivnosti u 2026. godini i planirano je da ista budu iz nacionalnog budžeta.

- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**

Pozitivni direktni uticaji uključuju poboljšanje dostupnosti i kvaliteta elektronskih komunikacionih usluga za sve građane, naročito u ruralnim i slabije razvijenim sredinama. Brža i stabilnija konekcija omogućuje korišćenje novih digitalnih servisa u oblastima zdravstva, obrazovanja, e-uprave, saobraćaja i zaštite životne sredine. Za privredu, a naročito za IT sektor, proizvodne firme i startap kompanije, otvaraju se nove mogućnosti za razvoj poslovnih modela i tržišta zasnovanih na 5G tehnologiji – uključujući IoT (Internet of Things), automatizaciju, pametne gradove i naprednu logistiku. Indirektno, očekuje se povećanje ukupne digitalne pismenosti, podsticanje inovacija i povećanje zaposlenosti u sektorima povezanim s informacionim tehnologijama i digitalnim servisima. Javna uprava dobiće instrumente za brže, efikasnije i transparentnije pružanje usluga. Sprovođenje planiranih aktivnosti će doprinijeti ima znatno veće pozitivne efekte od troškova.

- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**

Da, propis nesumnjivo podržava stvaranje novih privrednih subjekata i jača tržišnu konkurenciju. Razvoj 5G infrastrukture omogućava nastanak cijelog niza novih usluga i tržišta – od aplikacija za pametne gradove i saobraćaj, preko e-zdravstva i digitalne edukacije, do industrije 4.0 i automatizovane proizvodnje. Povećana konkurencija među operatorima i IKT firmama stimulisaće inovacije, kvalitet i pristupačnost usluga.

- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

U pogledu administrativnih opterećenja i biznis barijera, Akcioni plan ne predviđa uvođenje novih nameta ili birokratskih prepreka za građane i preduzeća. Naprotiv, jedna od mjera jeste upravo pojednostavljenje procedura za dobijanje dozvola i odobrenja, smanjenje regulatornih barijera za uvođenje 5G mreža i povećanje transparentnosti u radu regulatornih tijela. Time se smanjuje administrativni teret, a poslovno okruženje čini predvidljivijim i konkurentnijim. Zaključno, sprovođenje propisa donosi pretežno pozitivne, višeslojne efekte, dok su troškovi i negativni uticaji ograničeni, kontrolisani i privremenog karaktera. Dugoročni rezultati u vidu digitalne transformacije društva, modernizacije ekonomije i unapređenja kvaliteta života u potpunosti opravdavaju njegovu primjenu.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**

Za implementaciju Akcionog plana 2025-2026. za sve planirane aktivnosti definisani su izvori finansiranja iz nacionalnog budžeta i donatora.

Realizacija planiranih aktivnosti za 2025. godinu ne zahtijeva obezbjeđenje dodatnih budžetskih sredstava.

Sredstva za realizaciju aktivnosti za 2026. godinu su planirana od strane nadležnih institucija i ista će biti precizno definisana prilikom pripreme Zakona o budžetu Crne Gore za 2026. godinu.

- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**

Nisu potrebna dodatna sredstva za realizaciju Akcionog plana 2025-2026. za 2025. godinu. Sredstva za realizaciju aktivnosti za 2026. godinu iz nacionalnog budžeta su planirana od strane nadležnih institucija u skladu srednjoročnim budžetskim okvirom i ista će biti precizno definisana prilikom pripreme Zakona o budžetu Crne Gore za 2026. godinu.

- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**

Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**

Sredstva za 2025. godinu nisu potrebna, dok će sredstva za 2026. godinu biti precizno planirana Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu.

Realizacija planiranih aktivnosti za 2025. godinu ne zahtijeva obezbjeđenje budžetskih sredstava, dok će za 2026. godinu biti planirana sredstva u ukupnom iznosu od 30.000 € za institucije koje se finansiraju iz Budžeta i to:

- Agencija za zaštitu životne sredine 25.000 €
- Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera 5.000€

- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**

Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata koji bi stvorili dodatne finansijske obaveze.

- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**

Implementacijom propisa nije predviđen direktan prihod za budžet Crne Gore, ali se indirektno može očekivati fiskalni efekat kroz povećanu digitalizaciju privrede, nove investicije u IKT sektor, zapošljavanje i eventualno veće uplate poreza i doprinosa. Takođe, kroz licence i naknade za upotrebu radio-frekvencijskog spektra, može se očekivati prihod po osnovu dozvola koje izdaje regulator.

- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**

Metodologija obračuna finansijskih izdataka zasnovana je na planiranoj procjeni utroška finansijskih sredstava od strane institucija nadležnih za sprovođenje pojedinačnih aktivnosti i projekata, a na bazi prethodnog iskustva, dodijeljene podrške i tražnje za finansijskim sredstima za realizaciju aktivnosti, faze u realizaciji projekata, itd.

- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti**

Nakon prikupljenih saglasnosti da su sredstva za realizaciju predloženih aktivnosti opredijeljena budžetom Ministarstva/institucije za 2025.godinu, sa preciznim pregledom budžetskih pozicija i opredijeljenim iznosom za realizaciju programskih aktivnosti, nije bilo problema u preciznom obračunu finansijskih izdataka.

- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**

Mišljenje od strane nadležnog Ministarstva finansija će se pripremiti u postupku analize RIA i pojedinačnih saglasnosti ministarstava/institucija nadležnih za realizaciju pojedinačnih aktivnosti.

- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Nije bilo primjedaba.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**

U postupku izrade predloga Akcionog plana 2025-2026. nije korišćena eksterna ekspertska podrška već je dokument pripremljen od strane nadležnih lica u Direkciji za širokopojasni pristup internetu, Ministarstva ekonomskog razvoja, na osnovu višegodišnjeg iskustva u pripremi akcionih planova i strateških dokumenata.

- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**

Aktivnosti koje su planirane za realizaciju u okviru Akcionog plana 2025-2026, rezultat su sveobuhvatne koordinacije i komunikacije ključnih aktera, nosilaca aktivnosti iz AP 2023-2024.

Akcioni plan 2025-2026. je pripremljen u komunikaciji sa nadležnim resorima kao što su: Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Zajednica opština, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo javne uprave, mobilni operatori, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.

- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana.**

U procesu izrade Akcionog plana 2025-2026. u toku višemjesečne procedure i međuresorne saradnje sa nadležnim institucijama, sproveden je proces konsultacija na više nivoa, čime su razmatrani različiti prijedlozi i sugestije za definisanje aktivnosti. Institucije nisu imale nove predloge za novi dvogodišnji plan, već je dogovoreno da se istim realizuju aktivnosti koje u proteklom dvogodišnjem periodu nisu mogle biti realizovane, ili su djelimično realizovane.

Ujedno, uz pozitivno mišljenje dobijeno od strane GSV na Nacrt Akcionog plana 2025-2026, uvažene su sugestije i preporuke GSV i tekst dodatno unaprijeđen u formatu Predloga akcionog plana za dalje upućivanje Vladi Crne Gore na usvajanje, uz prethodno pribavljena mišljenja.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**

Od posebnog značaja za eliminisanje prepreka i ostvarivanje ciljeva i očekivanih rezultata utvrđenih Akcionim planom 2025-2026. je funkcionisanje međuresorne saradnje sa zadatkom obezbjeđenja efikasne koordinacije na kreiranju i implementaciji svih definisanih aktivnosti, a imajući u vidu horizontalnost i kompleksnost implementacije.

Od posebnog značaja za implementaciju Akcionog plana 2025-2026. je nastavak konsultacija u procesu implementacije predloženih aktivnosti, predlaganje korektivnih mjera kojim bi se prevazišle eventualne prepreke i kako bi se ostvarili definisani indikatori rezultata i učinka i ispoštovale procedure i rokovi za implementaciju projekata i aktivnosti.

- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**

Kako bi se navedeni problemi prevazišli i kako bi se omogućilo efikasno ispunjavanje ciljeva, tokom implementacije će se preduzimati niz mjera, među kojima su najvažnije: redovno međuresorsko koordinaciono tijelo koje će upravljati sprovođenjem plana, obavezna kvartalna izvještavanja nadležnih institucija o napretku, uključivanje lokalnih zajednica u implementaciju mjera kroz pilot-projekte i partnerstva sa privatnim sektorom, kao i kontinuirana edukacija.

- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**

Glavni indikatori koji će se koristiti za mjerenje ispunjenja ciljeva obuhvataju kako kvantitativne tako i kvalitativne pokazatelje, uključujući:

Broj pokrivenih područja sa funkcionalnom 5G infrastrukturom;
Broj pilot-projekata realizovanih u sektorima poput zdravstva, transporta, pametnih gradova i sl.;
Udio stanovništva i teritorije pokrivenih 5G signalom;
Broj izdatih dozvola za korišćenje radio-frekvencijskog spektra;
Broj privrednih subjekata i startapova koji koriste 5G tehnologiju u poslovanju;
Nivo javne percepcije i informisanosti o 5G (na osnovu anketa);
Iznos investicija, uključujući i strane, u infrastrukturu i usluge povezane sa 5G mrežom.

- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo ekonomskog razvoja, u saradnji sa Ministarstvom javne uprave i Agencijom za elektronske komunikacije i

poštansku djelatnost (EKIP). Ove institucije će, putem međuresorskog tima, redovno analizirati napredak, izrađivati izvještaje, revidirati aktivnosti u skladu sa potrebama i podnositi preporuke Vladi Crne Gore. Monitoring će se oslanjati i na inpute iz privatnog sektora, civilnog društva i lokalnih zajednica, kako bi se obezbijedio sveobuhvatan uvid u sprovođenje i uticaj Akcionog plana.

Cjelokupni sistem praćenja će biti usmjeren na ranu identifikaciju problema u implementaciji, omogućavanje korektivnih mjera i prilagođavanje strategije realnim okolnostima na terenu.

Datum i mjesto: 16.06.2025. godine, Podgorica

Starješina organa:

Nik Gjeloshaj

Ministar

Nik Gjeloshaj

